

Sinds het invoeren van de WOB is er vanuit de bestuursorganen nauwelijks beleid gevoerd om deze wet in hun dagelijkse informatiestromen te verankeren, blijktens het geheel ontbreken van enig mechanisme ter publieke ontsluiting in de informatie architectuur (GEMMA) zoals voorgesteld door de VNG.

Dat de WOB niet, en andere belangrijke wetten WEL in de informatie architectuur van VNG geïmplementeerd zijn, tekent wel de weerzin van de gemeenten om hun dagelijkse gang van zaken naar de belastingbetaler toe transparant te maken en negeren daarmee een deel van hun taak: het uitvoeren van de wet.

Omgekeerd eist de gemeente wel steeds meer informatie over de belastingbetaler, zonder dat deze zich daar op enigerlei wijze tegen kan verzetten. Ook hier treedt steeds meer een scheefgroei op.

Naar de burger toe wordt de WOB sinds jaar en dag gekenmerkt door onnodig lange reactietijden van de bestuursorganen. In veel gevallen wordt de antwoordtermijn zonder opgave van een geldige reden tot de maximale termijn opgerekt, en zelfs nog niet binnen die maximale termijn beantwoord. In geval van een proces-belang aan de zijde van de burger (vaarvan hij de termijnen niet kan beïnvloeden), wordt deze op niet mis te verstane en abjecte wijze in zo'n geval door het bestuursorgaan gedupeerd. Daarnaast ervaart de burger soms ook onnodige en disproportionele kosten of wordt op andere wijze tegen gewerkt.

WOB verzoeken in verband met journalistiek- of wetenschappelijk onderzoek worden openlijk door bestuursorganen en de VNG neergezet als misbruik, zeker als deze verzoeken via email aan meerder bestuursorganen gericht zijn, hetgeen uit openbaar en toetsbaar onderzoek naar de praktijk rond de WOB is gebleken. Dit heeft er mede toe geleid dat diverse bestuursorganen (Noord-Holland) de meest courante manier van communiceren (email) geblokkeerd hebben en daarmee feitelijk een barrière tegen WOB verzoeken aan het opwerpen zijn.

Voorts komen vanuit de rijen van de ambtenaren die belast zijn met de beantwoording van vragen in het kader van de WOB, steeds vaker geluiden dat zij, die ambtenaren, zouden moeten kunnen beoordelen of de WOB vraag terecht is en voor beantwoording in aanmerking komt, buiten de grenzen van de in de wet gestelde beperkingen. In die situatie verliest de burger feitelijk zijn recht op informatie.

Alle plussen en minnen bij elkaar opgeteld, moet de conclusie getrokken worden dat de bestuursorganen aanmerkelijk vaker misbruik maken van de WOB, dan burgers en onderzoekers bij elkaar.

Aan de hand van slechts een gering aantal misbruik-achtige verzoeken, ook dit is door feitenonderzoek aangetoond, is de VNG een laster-campagne begonnen tegen de WOB, als zou het misbruik op zeer grote schaal plaatsvinden, hetgeen dus uitdrukkelijk onwaar is.

De gevolgen in het kader van de Wet Dwangsom blijken echter ook heel gering, blijkt eveneens uit toetsbaar onderzoek.

De Wet Dwangsom is het enige harde middel dat de burger tegen onwillige bestuursorganen in stelling kan brengen. Zonder de Wet Dwangsom zal de burger steeds vaker de gang langs de bestuursrechter moeten maken. Ook deze weg wordt door het stijgen van de griffiekosten steeds meer afgeremd. Het wordt daardoor de burger dus in toenemende mate vanuit het openbare bestuur moeilijker gemaakt zijn recht ten opzichte van de overheid te halen en op juiste wijze geïnformeerd te worden. Daarmee wordt tevens de Democratie en de Rechtstaat ondergraven.

Zonder dwangmiddelen verliest ieder recht haar kracht en verwordt tot een dode letter.

Door het schrappen van de dwangsom, zoals in het voorliggende voorstel tot wijziging van de WOB, zal de WOB haar functie als smeermiddel tussen burger en bestuur gaan verliezen en zal over enkele jaren de WOB in zijn geheel ten grave gedragen kunnen worden.